1.4.2022

לכבוד

שרת הפנים, איילת שקד

שלום רב,

<u>הנדון: השלמת מסמכים לבקשה להענקת רישיון לישיבת קבע מטעמים הומניטריים מיוחדים ל-27 קורבנות מוכרות של סחר בבני אדם החיות כיום בישראל</u>

<u>סימוכין: פנייתנו מיום 1.3.2022</u>

בהמשך לבקשתנו מיום 1.3.2022 להעניק רישיון לישיבת קבע מטעמים הומניטריים מיוחדים לקבוצה של 27 קורבנות מוכרות של סחר בבני אדם החיות כיום בישראל (להלן: "הבקשה"), מצורפים בזאת מסמכים משלימים לבקשה, אשר מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

המסמכים המצורפים הם דוחות סוציאליים מעודכנים בעניינן של כל אחת מחברות הקבוצה, שנערכו על ידי העו"ס המטפלות בהן במרכז הארצי לשורדי סחר בבני אדם ועבדות של ארגון מסיל"ה; מכתב קריאה מטעם שורה של פסיכולוגים, פסיכיאטרים ועובדים סוציאליים, לתת לנשים מעמד ארוך טווח בישראל; וקריאה להעניק מעמד קבע לנשים מאת ד"ר מירב רוט, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית וראש התכנית לפסיכותרפיה באוניברסיטת ת"א, המטפלת באחת מחברות הקבוצה.

מסמכים אלו מוגשים בהתאם להסכמה עם הלשכה המשפטית של רשות האוכלוסין וההגירה (אשר צורפה כנספח ד' לבקשה).

דוחות סוציאליים מעודכנים בעניינן של חברות הקבוצה מצורפים כנספחים כ"ב/1-כ"ב/27

מכתב הקריאה מטעם מומחים בתחום בריאות הנפש מצורף כנספח כ"ג

מכתב מאת ד"ר מירב רוט מצורף כנספח כ"ד

מהדוחות הסוציאליים כמו גם מכתביהם של מומחי בריאות הנפש, עולה מסקנה ברורה לפיה מצבן הארעי של הנשים, סכנת הגירוש המרחפת מעל ראשן וההתמודדות התכופה עם חוסר היציבות במעמדן מוביל לפגיעה חמורה בהליך השיקומי אותו עוברות וכי הרחקתן מישראל תעמיד אותן בסיכון גבוהה לפגיעות או סחר חוזר.

התייחסויות אלו מדגישות את הצורך האקוטי העולה מהבקשה שהוגשה לכבוד השרה, להעניק ל-27 המבקשות, שעניינן כה חריג וייחודי, מעמד קבע ארוך טווח שיאפשר להן להמשיך את הליך השיקום בו החלו.

<u>והכל כדלקמן:</u>

1. בחודשים האחרונים, ערכו העו"ס המטפלים בנשים במרכז הארצי לשורדי סחר בבני אדם ועבדות של ארגון מסיל"ה, דוחות סוציאליים מעודכנים בעניינן של כל אחת מחברות הקבוצה. מהדוחות עולה שמצבן של הנפשי והפיזי של הנשים הוא כפי שתואר בהרחבה בבקשה: הליך שיקומן של חברות הקבוצה רחוק מלהסתיים; והן ממשיכות לסבול מסימפטומים פוסט טראומטיים, בהם דיכאון, ניתוקים דיסוציאטיביים,

התקפי חרדה, פגיעה בזיכרון, מחשבות חודרניות, מחשבות אובדניות, סיוטים, קשיי שינה, פלאשבקים וכאבים פיזיים. הן מצליחות לשרוד בזכות גורמי התמיכה שיש להן בישראל – חברות הקבוצה האחרות, גורמי הטיפול המלווים אותן, שגרת החיים שבנו לעצמן ולגבי חלקן המשפחות שהקימו.

2. מסקנה חד משמעית העולה מכל אחד מהדוחות היא שהרחקת חברות הקבוצה לאתיופיה תגרום להתדרדרות חמורה במצבן הנפשי והפיזי; תקטע את התהליך השיקומי שהן עוברות ותבטל את הכוחות שהצליחו לשקם עד כה; ותעמיד אותן בסיכון גבוהה לפגיעות חוזרות, לניצול ואף לסחר חוזר. כך למשל מתוארות ההשלכות של הרחקה לאתיופיה בדוח בעניינה של XXXX (מבקשת מס' 1):

> "מצבה הנפשי של XXXX מעורער ואינו יציב. כאמור, XXXX סובלת מפוסט טראומה קשה ומורכבת [...]. לXXXX אין משפחה, סביבה בטוחה או מענים טיפוליים באתיופיה, **גירוש לאתיופיה במצב בו נמצאת אינו יאפשר לה החלמה וחמור מכך, מעמיד אותה בסכנה גבוהה לפגיעה עצמית וחזרה למעגל הניצול וההתעללות. חייה בארץ מעוגנים על ידי רשתות התמיכה שבנתה לה כאן**, יחד עם חברותיה ששהו עמה בסיני, והגורמים הטיפוליים השונים שהינם קריטיים לשיקומה. **פגיעה ברשתות אלו, והמשך חוסר הוודאות בנוגע למעמדה האזרחי שלה ושל חברותיה יהיו הרסניים** עבור XXXX, שמתקשה להתמודד עם שינויים עקב מצבה הנפשי הרעוע; **כל שינוי מהווה עבורה איום על חייה ושומט את הקרקע תחת רגליה**" (מתוך דו"ח סוציאלי המצורף כנספח כ"ב/1, ההדגשות הוספו).

3. וכך למשל מתואר הסיכון שבהרחקה לאתיופיה עבור XXXX (מבקשת מס' 10):

> "ל**XXXX ניצבת סכנה מהותית עקב חזרה לאתיופיה** [...] מאחר שמשפחתה פזורה מחשש לפגיעה עקב פשעי האב, **אין לXXXX רשת תמיכה מהותית חוץ מאשר בארץ**. בנותיה, בן זוגה וחברותיה מסיני מהוות עוגנים בחייה של XXXX ומחזקים אותה על בסיס יומיומי. **חזרה לאתיופיה תשמוט את הקרקע תחת רגליה, תציב אותה בסכנה מהותית לנפילה חוזרת למעגל הניצול והפגיעה, ותרע מהותית את מצבה הנפשי**. בנוסף, **מענק עוד ויזה ארעית תהווה מכשול מהותי לתהליך שיקומה**; **חוסר** הידיעה על העתיד הקרוב, ולהימצא בסכנת גירוש נוספת בכל מספר חודשים **פוגם בהליך השיקומי שעברה, מערער את הקרקע היציבה שהקימה לעצמה בישראל, ומציב אותה בסכנה לפגיעה עצמית**" (מתוך דו"ח סוציאלי המצורף כנספח כ"ב/10, ההדגשות הוספו).

4. מהדוחות עולה שמעמדן הארעי של חברות הקבוצה וחוסר הוודאות בנוגע לעתידן גורמים להחמרה במצבן הנפשי, להחרפת הסימפטומים מהם הן סובלות ולפגיעה בתהליך השיקומי שהן עוברות. כך למשל מתואר מצבה הנפשי של XXXX (מבקשת מס' 19):

> "XXXX **מרגישה לחץ רב סביב שאלת המעמד שלה וחידוש הויזה. תחושות אלו פוגעות באופן קשה בהישגים שהצליחה להשיג עד כה בתהליך ההחלמה שלה מן הטראומות המרובות שעברה**. היא מרגישה כי לאחר כל השנים בהן ניסתה להגיע למצב של יציבות מצב זה מעמיד אותה שוב מול חוסר ודאות וחוסר יציבות. **היא מתארת כי התסמינים הפוסט - טראומטיים הוחמרו, בעיקר הצפה של מחשבות חודרניות, לחץ ודאגה מרובה לגבי העתיד וקשיי שינה**. היא מתארת כי הויזה מסמלת עבורה יציבות, ו"ללא ויזה לא

יהיה לי איך לזוז". **ארעיות המעמד פוגעת בתהליך שעברה עד כה ולא מאפשרת להתקדם למחוזות חדשים**" (מתוך דו"ח סוציאלי המצורף כנספח כ"ב/19, ההדגשה הוספה).

5. כך למשל מתואר מצבה הנפשי של XXXX (מבקשת מס' 2):

"XXXX מתארת פלאשבקים, סיוטים בלילה, חרדות מצבים של ניתוק-דיסוציאציה בהם אינה זוכרת איפה היא נמצאת ומה קורה סביבה. [...] מאז הסירוב לחדש לXXXX את הויזה, והמאבק הציבורי שהתנהל מאז, חלה הידרדרות קשה במצבה הנפשי. היא מתארת חרדה גבוהה-קיומית יומיומית, הסתגרות, ותחושה עמוקה שהקרקע שהצליחה לבנות במהלך השנים נשמטת תחת רגליה. כמו כן, **סכנת הגירוש שלה ושל חברותיה המהוות עבורה בנות משפחה, מחייה מחדש את הטראומה ומציפה זיכרונות טראומטיים וחשש קיומי לחייה לה ולילדיה. נוסף על כל אלו, חוסר הודאות הנלווה לדיונים המתחדשים יוצרים מתח חמור עבור XXXX: היא מדווחת על תסמיני חרדה ודיכאון חמורים. היא אינה ישנה בלילות, חווה מחשבות טורדניות, חוסר מוטיבציה וקושי בהמצאות בסביבה הומת אדם**" (מתוך דו"ח סוציאלי המצורף כנספח כ"ב/2, ההדגשה הוספה)

6. וכך למשל מתוארות השלכות ארעיות המעמד בעניינה של XXXX (מבקשת מס' 24):

"בשל האירועים הטראומטיים שעברה, XXXX נמצאת במצב פגיע ביותר. **גירושה לאתיופיה יעמיד אותה בסיכון גבוהה לניצול חוזר ויבטל את התהליך השיקומי שהיא עוברת. לXXXX תגובות פוסט טראומטיות קשות**, היא מספרת כי היא סובלת הרבה מזיכרונות, פלאשבקים, סיוטים, קשיי שינה ובאופן כללי כמעט ואינה מצליחה לתפקד. **סימפטומים אלה מתגברים סביב העיסוק בזמניות הויזה שלה והצורך להאריך אותה. חוסר הוודאות בנוגע לויזה שלה ועתידה הוא מקור לסטרס המעכב את שיקומה ומגביר את התלות והפגיעות שלה**" (מתוך דו"ח סוציאלי המצורף כנספח כ"ב/24, ההדגשה הוספה).

7. עמדת גורמי הטיפול המלווים את חברות הקבוצה מקבלת ביטוי כאמור בקריאה של מומחים בתחום בריאות הנפש להעניק לנשים אלה מעמד קבע בישראל, אשר יספק להן יציבות ארוכת טווח לה הן כה זקוקות. במכתב מטעם שורה של פסיכולוגים, פסיכיאטרים ועובדים סוציאליים, הם מתייחסים לנסיבותיהן הייחודיות של 27 חברות הקבוצה, ואומרים **שתנאי הכרחי לטיפול בהן ולשיקומן הוא יציבות וודאות בנוגע לעתיד.**

8. **עמדתם המקצועית החד משמעית של המומחים היא שארעיות מעמדן, חוסר הוודאות ביחס לעתידן ואיום בגירוש עתידי של חברות הקבוצה הם גורמי סיכון למצוקה נפשית והחמרת התחלואה הפסיכיאטרית שאיתה הן מתמודדות. המומחים מתריעים שככל שמתארך משך הזמן בו נשים אלה מצויות בחוסר וודאות בנוגע למעמדן ועתידן, הסימפטומים מחמירים ומעמיקים, יכולתן להשתקם מהחוויות הטראומטיות שעברו נפגעת ותפקודן ותהליך הטיפול והשיקום שהחלו עלולים להיפגע.**

9. עמדה זו הובילה לקריאה חריגה של המומחים לקבל את בקשתן הנקודתית והייחודית של חברות הקבוצה למעמד קבע בישראל, ה"מהווה הדרך היחידה להציל את נפשן ולאפשר להן תהליך של החלמה ושיקום".

10. לקריאה זו מצטרפת ד"ר מירב רוט, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית, המטפלת באחת מחברות הקבוצה. כמי שכותבת ומרצה על מצבים של טראומה, אבדן ושיקום מהם בארץ ובעולם, ומתוך היכרות

עם סיפורן של חברות הקבוצה, ד"ר רוט מתייחסת להשלכות הקשות של האירועים הטראומטיים והלא-אנושיים שחברות הקבוצה עברו על נפשן. **עמדתה המקצועית החד משמעית של ד"ר רוט היא שיותר מכל, קבוצת הנשים הזו זקוקה ליציבות**, ועל כן היא מצטרפת לקריאה להעניק להן מעמד קבע בישראל, לא רק כעמדה מקצועית אלא גם כעמדה הומנית ואתית ממדרגה ראשונה.

11. לנוכח האמור, ובשל נסיבותיו הייחודיות והחריגות של מקרה קשה זה – קבוצה של נערות שהובאו לישראל בניגוד לרצונן, הוכרו כולן כקורבנות סחר בבני אדם בשל האירועים שעברו בסיני, סובלות מתסמינים פוסט-טראומטיים חמורים והישרדותן תלויה ביציבות ארוכת טווח בישראל – אנו מבקשות מכבוד השרה לקבל את בקשת חברות הקבוצה ולהעניק להן רישיון לישיבת קבע בישראל, וזאת מטעמים הומניטריים מיוחדים וחריגים.

12. נשמח לעמוד לרשותך בהעברת כל מידע ומסמך נוסף שיש בו צורך לשם בחינת הבקשה.

בברכה,

עו"ד מיכל שוורץ
המוקד לפליטים ולמהגרים

<u>מכותבים</u>:

עו"ד תומר מוסקוביץ, מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה

מר יוסי אדלשטיין, ראש מינהל אכיפה וזרים

ד"ר גיל לימון, עו"ד, המשנה ליועמ"ש (מינהלי – ציבורי)

עו"ד הילה טנא-גלעד, הממונה על תחום זכויות אדם, משרד המשפטים

עו"ד דינה דומיניץ, הממונה על המאבק בסחר בבני אדם, משרד המשפטים

עו"ד סיגלית זוהר, הממונה על תחום סחר בבני אדם בסיוע המשפטי

עו"ס אביגיל הורביץ, מנהלת מסיל"ה, עיריית תל אביב

מר דמטו דסאלנייה, נציג נציבות האו"ם לפליטים בישראל

מרץ 2022

לכבוד:

ח"כ איילת שקד, שרת הפנים

אנו, מומחים ומומחיות בתחום בריאות הנפש, העוסקים בטיפול ובמחקר, מבקשים להתריע מפני ההשלכות הנפשיות החמורות שיש לחוסר יציבות וודאות ביחס לקבוצת 27 הנשים ילידות אתיופיה שנפלו קורבן לעבירות סחר בבני אדם בהיותן נערות, ופונים אלייך בקריאה להעניק להן מעמד קבע בישראל.

פנייתנו זו היא ביחס לקבוצה של 27 נשים צעירות המתמודדות עם בעיות נפשיות, עקב חשיפה מגיל צעיר לאירועי חיים קשים וחוזרים, כגון רצח של בני משפחה. בהיותן נערות, רובן קטינות (הצעירות שבהן בנות 14 בלבד), הן נחטפו מאתיופיה בניגוד לרצונן, בגפן וללא מערכת תמך משפחתית. הן נפלו קורבן למערך סחר בבני אדם, שכלל מספר גורמים באתיופיה, סודאן ומדבר סיני. בין היתר, הן נחטפו והוחזקו יחד במחנות העינויים בסיני למשך מספר חודשים, בהם עברו מדי יום אונס, פגיעות גופניות קשות והתעללות פיזית, מינית ונפשית מתמשכת ואכזרית ביותר. במשך חודשים, לא הייתה להן כל שליטה על גופן או על גורלן. לאחר שהצליחו לגייס דמי כופר לפדיון ולשחרורן, הגיעו הנערות לגבול ישראל בשנת 2012, כשהן במצב פיזי ונפשי קשה ביותר. עם כניסתן לישראל הנערות הועברו למעצר ב"סהרונים" – מתקן כליאה שיועד למהגרים. חלקן הועברו בהמשך למתקן "גבעון". כליאה חוזרת זו חשפה את הנערות לנזק נפשי נוסף. בתקופת כליאתן הנערות הוכרו באופן רשמי על ידי משטרת ישראל כקורבנות סחר בבני אדם, ובחלוף חודשים ארוכים שוחררו ממעצר והחלו בהליך שיקומי אינטנסיבי במקלט לקורבנות סחר בבני אדם.

על רקע החוויות הקשות ויוצאות הדופן שעברו יחד, הנשים נקשרו זו בזו ויצרו מערכת תמיכה הדדית. חלק מהנשים הקימו משפחה. הן מצויות בהליכי שיקום בליווי המרכז הארצי לטיפול בשורדי עבדות וסחר בבני אדם של מסיל"ה (מרכז מידע וסיוע לקהילה הזרה של עיריית ת"א – יפו), ורואות בישראל את ביתן. מדיווחי גורמי הטיפול שלהן ניכר שהן סובלות מפוסט טראומה קשה ומורכבת, המשאבים הפנימיים שלהן מעטים והן זקוקות לתמיכה רבה.

בחודש יוני 2020 הוגשה בקשה מיוחדת לשר הפנים להעניק להן כקבוצה מעמד, שיאפשר את שיקומן הקבוע בישראל. בינואר 2021 החליט שר הפנים להעניק להן אשרת עבודה זמנית לשנה שבמהלכה יבחנו הדרכים להרחיקן באופן בטוח לאתיופיה. על ההחלטה שלא להעניק להן מעמד קבע הוגש ערר, אשר נמחק תחת ההסכמה שהן יפנו בבקשה חדשה לשרת הפנים.

עמדתנו המקצועית החד משמעית היא שארעיות מעמדן, חוסר הוודאות ביחס לעתידן ואיום בגירוש עתידי של הנשים הם גורמי סיכון למצוקה נפשית והחמרת התחלואה הפסיכיאטרית, שאיתה הן מתמודדות, ובכלל זה דיכאון, קשיי תפקוד, פלאשבקים וחרדה. תנאים אלה יוצרים תחושת לחץ (סטרס) מתמיד, בידוד, חוסר אונים וטראומטיזציה. ככל שמתארך משך הזמן בו הן מצויות בחוסר וודאות בנוגע למעמדן ועתידן, הסימפטומים מחמירים ומעמיקים ופוגעים ביכולתן להשתקם מהחוויות הטראומטיות שעברו, תפקודן עלול להיפגע ותהליך הטיפול והשיקום אותו החלו עלול להיפגע.

תנאי הכרחי לטיפול ולשיקום הוא יציבות וודאות בנוגע לעתיד.

לפיכך אנו קוראים לשרת הפנים לקבל את בקשתן הנקודתית והייחודית של 27 קורבנות הסחר למעמד קבע בישראל, על מנת לאפשר לנשים אלה ולגורמי הטיפול בהן להשתקע בתהליך מיטיב, מורכב וחיוני כל כך להצלות נפשותיהן. מתן מעמד לקבוצה ייחודית ויוצאת דופן זו, מהווה הדרך היחידה להציל את נפשן ולאפשר להן תהליך של החלמה ושיקום.

על החתום,

1. ד"ר עידו לוריא, פסיכיאטר
2. ד״ר יעל מאיר, פסיכולוגית קלינית מומחית במחקר וטיפול במהגרים ופליטים
3. ד"ר קים יובל, פסיכולוג קליני מומחה, אוניברסיטת חיפה
4. עו"ס טלי אהרנטל, מנכ"לית עמותת א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל
5. פרופ' דני חמיאל פסיכולוג קליני אוניברסיטת רייכמן
6. פרופ' יוליה מירסקי, המחלקה לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
7. פרופ' עמית ברנשטיין, PhD, החוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה
8. ד"ר מירב רוט, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית, ראש התכנית לפסיכותרפיה באוניברסיטת תל אביב
9. שלומית בן שמואל, עו"ס קלינית ופסיכותרפיסטית מדריכה, לשעבר סגנית מנהל מרפאת גשר למבקשי מקלט וחסרי מעמד
10. ד"ר רפי יונגמן, פסיכולוג קליני, המרכז האקדמי רופין
11. פרופ' יובל בלוך, מנהל מרפאת ילדים ונוער ויחידת המחקר, שלוותה
12. ד"ר יעל כספי, פסיכולוגית קלינית, אחראית מרפאת מטופלי אגף השיקום משהב"ט, החטיבה הפסיכיאטרית, מרכז רפואי רמב"ם
13. ד"ר עסאם דאוד, פסיכיאטר
14. ד״ר שמואל קרון, פסיכיאטר
15. פרופ' בלהה דודזון ערד, בית הספר לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת תל אביב
16. פרופ' אורטל סלובודין, פסיכולוגית קלינית

כד

31.3.22

שלום לכל הנוגעים בדבר שאלת הענקת מעמד קבע לנפגעות סחר בנשים,

אציג את עצמי בקצרה כדי להבהיר מה הרקע שלי להביע עמדה בנושא רגיש זה. אני ד"ר מירב רוט, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית בחברה הפסיכואנליטית בישראל ובאיגוד הפסיכואנליטי הבינלאומי (IPA). אני מורה, מדריכה, כותבת ומרצה על מצבים של טראומה, אבדן ושיקום מהם בארץ ובעולם. בשנה האחרונה אני מטפלת באחת מנפגעות הסחר בנשים במסגרת "הקליניקה לכולמן" מטעם התכנית לפסיכותרפיה באוניברסיטת תל אביב (תכנית שאני עומדת בראשה) – קליניקה לטיפול ללא תשלום לאוכלוסיה שידה אינה משגת טיפול. מתוך הטיפול בנפגעת העמקתי חקור לתוך המציאות הנפשית של נשים אלה, ואף שכל מקרה עומד בפני עצמו, אבקש לומר שאני משוכנעת שיש מן המשותף למקרים הללו.

כידוע לכם נשים אלו נחטפו מעולמן, נעקרו מן המוכר להן ומכל מה שהיווה את המובן מאליו של זהותן, שפתן, סביבתן הטבעית, משפחותיהן והרגליהן. בסולם גורמי הסטרס העולמי הגירה היא אחד הגורמים הגבוהים ביותר. שוו בנפשכם כשזו נעשית בחטיפה, בפתאומיות, בשרירותיות מטילת אימה (במקרה של המטופלת שלי כיסו את ראשה וכך הסיעו אותה לאורך שעות על גבי שעות). כך שלא רק ההגירה והעקירה, אלא האימה והטלטלה בחטיפה מספיקה כתשתית טראומטית חריפה. אך לזו נוספו אירועים שביחד מהווים תשתית למה שאנו מכנים בפסיכולוגיה "טראומה מורכבת". נשים אלו חיו בתנאים לא תנאים ועברו ימים ולילות רצופים של אונס אדיש ואלים כאחד, שהתרחש באולם מלא בנשים, באור יום, כך שלא רק גופן חולל, אלא נפרצו וחוללו כל המאפיינים של היות אנושי, ובוודאי של האמנה היסודית בין בני אדם לשמירה הדדית. האלימות והזוועה קיבלה פנים של שיגרה אדישה, ובכך ניטלו כל אמות המידה השפויות לציפיה בסיסית ביותר מן החיים ומן האחר. לאחר כל אלה נשים אלו הגיעו לכאן, ומנסות במשך מספר שנים לשקם את חייהן באומץ שמעורר השתאות ופליאה. אני עוקבת בהתרגשות, שבוע אחר שבוע, אחר האישה הזאת שנוסעת באוטובוסים שעתיים כדי לפגוש אותי לחמישים דקות ולנסות לעכל בנוכחותי את הטראומות שחוותה, ובה בעת עסוקה בילדיה, לומדת עברית, מחפשת לקיים זוגיות תקינה, מנסה להתקדם בעבודתה כסייעת בגן שרכשה מאז הגיעה לכאן בעזרת "מסילה" שמסייעים לה רבות. מנין הכוחות?! אך במקביל, היא סובלת מתסמונת ברורה של טראומה מורכבת – סיוטי לילה, תסמונות גופניות ונפשיות חריפות, מצבי ניתוק תודעה, עלפונות, דיכאון, חרדה בלתי פוסקת. ורק בקשה אחת יש לה מאיתנו – שנייצב תחת רגליה את הקרקע. שהיא לא תצטרך להטלטל שוב לארץ אחרת, להתחיל שוב, לאחר שבשארית כוחותיה אספה את שברי חייה ליחידה משפחתית קטנה שנחוצה לה יציבות יותר מכל. לא יעלה על הדעת לבקש ממנה זאת. ביכולתנו לסייע ל 27 נשים בסך הכול, ובכך לעשות מעשה שיש עמו גם עמדה הומנית וגם אתית ממדרגה ראשונה, ולצדה, כך נדמה, מחיר זעום במספר הנפשות המבקשות מאיתנו לא רק מושב קבע, אלא שייכות, הגנה, יציבות, וגם הוכחה לכך שלצד העוולות האיומים ביותר של המין האנושי, יש מנגד גם חמלה וראיית האחר שמפליגה מעבר לכללים שבשגרה לטובת תיקון עולם.

סיפא אישית: אבי ניצול שואה. נסענו פעם עם משפחתי לטקס חסידי אומות עולם בבודפשט. שמעתי סיפורים שלעולם לא יעזבו אותי, על אנשים שסיכנו את חייהם כדי לחרוג מן האפשר אל הראוי ולהשיב לא רק לשכניהם את בטחונם, אלא לחיים את סברם הראוי. אני מקווה בכל מאודי שגם אנחנו כמדינה וכפרטים נדע לנהוג כך.

בתודה ובתקווה,

ד"ר מירב רוט.